

УДК 336.1

Луценко В.В. аспірант спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Науковий керівник: Муравський О.А., к.е.н., доцент кафедри банківської справи та страхування

(Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ OPEN BANKING В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ БІЗНЕСУ

Відкритий банкінг – модель, що забезпечує безпечний обмін даними між фінансовими установами та сторонніми постачальниками за допомогою інтерфейсів прикладного програмування (API), змінює світовий фінансовий ландшафт. Цей інноваційний підхід дозволяє банкам та фінтех-компаніям ефективніше співпрацювати, пропонуючи вдосконалені фінансові продукти та послуги, пристосовані до мінливих потреб клієнтів. Україна активно готується до цієї цифрової трансформації, керуючись стратегічними засадами, розробленими Національним банком України, спрямованими на гармонізацію національного фінансового регулювання зі стандартами Європейського Союзу [1].

Впровадження відкритого банкінгу в Україні відкриває значні можливості, зокрема, шляхом стимулювання конкуренції та інновацій. Завдяки моделі відкритого банкінгу фінтех-стартапи та традиційні банківські установи можуть значно спростити процес створення та надання інноваційних фінансових продуктів і послуг. Наприклад, вдосконалені інструменти бюджетування, автоматизовані послуги з управління фінансами та персоналізовані інвестиційні консультації можуть стати більш доступними для споживачів. PwC підкреслює, що Open Banking дозволяє установам використовувати клієнтські дані для значного посилення клієнтоорієнтованості, тим самим підвищуючи задоволеність і лояльність клієнтів, пропонуючи їм персоналізовані фінансові послуги [2].

Крім того, відкритий банкінг має потенціал для суттєвого покращення фінансової інклюзії, особливо на користь недостатньо охоплених послугами верств населення та малих і середніх підприємств. Ця модель дозволяє фінтех-компаніям і банкам ефективно співпрацювати, надаючи індивідуальні фінансові продукти та послуги тим верствам населення, які традиційно недостатньо охоплені традиційними банківськими послугами. За даними Sigma Software, ініціатива «Відкрита банківська біржа», започаткована в Україні, має на меті прискорити такий розвиток шляхом підтримки нормативно-правової бази та технологічних рішень, необхідних для ширшої фінансової інклюзії [3].

Незважаючи на ці очевидні можливості, Україна стикається з численними серйозними викликами у впровадженні відкритого банкінгу. Першочерговим завданням є створення надійної нормативно-правової бази, здатної гарантувати безпеку даних, конфіденційність та захист прав споживачів. Міжнародний досвід, зокрема британська ініціатива «Відкритий банкінг», показує, що чіткі, послідовні правила та визначені стандарти мають вирішальне значення для забезпечення довіри споживачів та загальної надійності системи [4]. Регуляторне середовище повинно містити керівні принципи, які чітко визначають обов'язки, протоколи безпеки та стандарти взаємодії між фінансовими установами-учасниками.

Технологічна готовність є ще одним значним бар'єром. Українські банки дуже різняться між собою з точки зору їхніх ІТ-можливостей, модернізації інфраструктури та готовності до кібербезпеки. Успішне впровадження відкритого банкінгу потребує значних

інвестицій у технологічну модернізацію, включаючи надійну систему кібербезпеки для захисту конфіденційних даних споживачів. Комплексна технологічна інфраструктура та суворі стандарти безпеки є життєво важливими компонентами успішних систем відкритого банкінгу, підкреслюючи гостру потребу фінансового сектору України в значній модернізації своїх ІТ-потужностей, забезпечення високого рівня кібербезпеки, підвищення фінансової грамотності користувачів [5].

Поінформованість та довіра споживачів залишаються критично важливими факторами, що визначають успіх ініціатив відкритого банкінгу. Споживачі повинні чітко розуміти, як їхні дані будуть використовуватися, захищатися та управлятися в рамках системи відкритого банкінгу. Просвітницькі кампанії та чіткі, прозорі комунікаційні стратегії мають важливе значення для зміцнення довіри споживачів та сприяння широкому впровадженню системи відкритого банкінгу. Освіта споживачів та розбудова довіри є ключовими для успішного впровадження відкритого банкінгу, особливо на ринках, що розвиваються, де цифрові фінансові послуги все ще набирають обертів [6].

Крім того, фінансові установи стикаються з операційним викликом управління новими типами партнерств з фінтех-компаніями та іншими сторонніми постачальниками. Ці партнерства вимагають чітких договірних угод, узгоджених бізнес-моделей та надійних процесів управління ризиками для зменшення потенційних вразливостей. Установи повинні адаптуватися операційно і культурно, щоб максимізувати потенційні вигоди, одночасно керуючи ризиками, пов'язаними з обміном даними та інтеграцією з третіми сторонами.

Насамкінець, відкритий банкінг є трансформаційною можливістю для України, пропонуючи перспективи для інновацій, посилення конкуренції та більшої фінансової інклюзивності. Тим не менш, його успішне впровадження вимагатиме подолання значних регуляторних, технологічних, операційних та інформаційних проблем, а також проблем, пов'язаних з обізнаністю споживачів. Комплексні спільні зусилля за участі політиків, регуляторних органів, фінансових установ, фінтех-компаній та споживачів мають вирішальне значення для ефективного подолання цих викликів та повного використання потенційних переваг відкритого банкінгу для економіки та фінансової екосистеми України.

Перелік посилань

1. Стратегія розвитку фінансового сектору України. *НБУ*. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy>.
2. Use open banking to become a customer-centric institution. *PWC*. 2024. URL: <https://www.pwc.com/us/en/industries/financial-services/library/open-banking-and-customer-centricity.html>.
3. Open Banking exchange launches in Ukraine to support Open Banking acceleration. *Sigma.Software*. 2021. URL: <https://sigma.software/about/media/open-banking-exchange-launches-ukraine-support-open-banking-acceleration>.
4. Why Open Banking is safe. *Openbanking*. URL: <https://www.openbanking.org.uk/why-open-banking-is-safe>.
5. Шаренко М.С., Добрунова К.В. OPEN BANKING В УКРАЇНІ: ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ТА ПЕРЕВАГИ ДЛЯ СПОЖИВАЧІВ. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2025. №1. С. 552-556.
6. Michal Polasik, Radosław Kotkowski. The Open Banking Adoption Among Consumers in Europe: The Role of Privacy, Trust, and Digital Financial Inclusion. *Researchgate*. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/360499220_The_Open_Banking_Adoption_Among_Consumers_in_Europe_The_Role_of_Privacy_Trust_and_Digital_Financial_Inclusion.